

**«Ευρωπαϊκή Στρατηγική Ασφάλειας και Άμυνας: Ασυμμέτρες Απειλές:
Ασταθείς Οικονομίες και Ασφάλεια, Κυβερνοπόλεμος, Ευρωπαϊκή Ενεργειακή
Ασφάλεια, Προσφυγικά και Μεταναστευτικά ρεύματα στη Μεσόγειο.
Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή»**

***Ομιλία κ. Σπυρίδωνος Δανέλλη, Βουλευτή Νομού
Ηρακλείου***

Αγαπητές φίλες και φίλοι.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση κατά την παρούσα περίοδο αντιμετωπίζει πολλαπλά προβλήματα, σε έναν κόσμο που αλλάζει πολύ γρήγορα, σε έναν κόσμο που μοιάζει να επανασχεδιάζεται.

Έναν κόσμο που τείνει να ομοιάσει επικίνδυνα με ένα όχι και τόσο μακρινό παρελθόν, που όλοι ωστόσο θέλουμε να ξεχάσουμε.

Αβεβαιότητα, επισφάλεια, ανορθολογισμός χαρακτηρίζουν τη μετάβαση στη νέα πραγματικότητα.

Ποιοι οι διαμορφούμενοι παράγοντες αυξημένης αστάθειας και απειλής για την Ε.Ε.;

Ας επικεντρωθούμε στους σημαντικότερους.

Η Ε.Ε. μετά τον Ιούνιο δεν είναι πια η ίδια.

Το Brexit, μια απροσδιόριστου κόστους πληγή, που η Ε.Ε. καλείται να διαχειριστεί σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα.

Μια ούτως ή άλλως μεγάλη ήττα στην εποποιία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Σε ότι αφορά όμως το θέμα μας θα πρέπει να ειπωθεί και από μία άλλη σκοπιά.

Ένα trigger event, που στο ευρωπαϊκό πλαίσιο μας απαλλάσσει από τις διαρκείς βρετανικές αμφιθυμίες και αρνήσεις, δίνοντας χώρο σε μια κοινή ευρωπαϊκή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας.

Η Ε.Ε. καλείται τώρα να διαχειριστεί την πρόκληση της εκλογής του Donald Trump και την διαφαινόμενη πρόθεσή του να αναμιχθεί λιγότερο από ό,τι οι προκάτοχοί του, σε θέματα ασφάλειας της Ε.Ε.

Οι αυξημένοι εξωτερικοί κίνδυνοι, οι απειλές και οι προκλήσεις στην περιφέρεια της Ε.Ε. από την Ουκρανία μέχρι την Συρία και η διαχείριση αυτών των εστιών ανάφλεξης πολύ κοντά στα εξωτερικά σύνορά της.

Οι αυξημένες προσφυγικές ροές, απόρροια των προαναφερθεισών εστιών πολέμου, οι οποίες καθίστανται δύσκολα διαχειρίσιμες.

Ο συνδυασμός των προσφυγικών ροών με την αύξηση των τρομοκρατικών επιθέσεων στην καρδιά της δυτικής κυρίως Ευρώπης, δημιουργεί εκρηκτικό και δύσκολα διαχειρίσιμο μίγμα, που οξύνει την ισλαμοφοβία και εντείνει τις ευρωπαϊκές φωνές που απαιτούν την περιχαράκωση στα παλαιά εθνικά σύνορα.

Επιπλέον, καλούμαστε να διαχειριστούμε την Ρωσία του Πούτιν.

Ενός ασταθούς διεθνούς παίχτη, ενός παίχτη σχεδόν ολοκληρωτικά απρόθυμου να συνεργαστεί με την Ε.Ε. και το ΝΑΤΟ σε ένα κοινό σετ ιδεών, συναντιλήψεων και από κοινού σχεδιασμένων διεθνών δράσεων.

Τέλος, πρέπει να εξετάσουμε τον νέο ρόλο που επιφυλάσσει ο Ερντογάν για την Τουρκία.

Μια χώρα που σταδιακά φαίνεται να μετατρέπεται σε έναν νέο απρόβλεπτο παράγοντα, που αμφισβητεί τις διεθνείς συνθήκες, μέσα στην ευρωπαϊκή γειτονιά, εγείροντας μάλιστα ζητήματα αλλαγής συνόρων σε Κράτος - Μέλος της ίδιας της Ένωσης.

Μέσα σε αυτό το διεθνές περιβάλλον, είναι ιδιαίτερα αισιόδοξο το σημαντικό βήμα, που ανέλαβαν οι ευρωπαίοι ηγέτες τον προηγούμενο Σεπτέμβριο στη διάσκεψη κορυφής στην Μπρατισλάβα, για την ενίσχυση της προστασίας των εξωτερικών συνόρων με την ανάπτυξη της πολιτικής για την Ευρωπαϊκή Άμυνα και Ασφάλεια.

Και είναι επιπλέον ελπιδοφόρο πως στη γραμμή αυτή συμπλέει πλήρως και η Γερμανία, που παραδοσιακά δεν ήθελε να εμπλακεί στις διαδικασίες αμυντικής ολοκλήρωσης, μεταστρεφόμενη σχεδόν κατά 180 μοίρες στο κρίσιμο ζήτημα δημιουργίας αυτόνομου ευρωπαϊκού στρατού.

Το «Σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή άμυνα», που πρόσφατα παρουσίασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και θα συζητηθεί την επόμενη εβδομάδα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (διάσκεψη κορυφής) φαίνεται να βάζει τέλος σε μια αδιέξοδη ρητορική δεκαετιών επί των διεθνών σχέσεων της Ε.Ε.

Είναι πλέον προφανές πως τα καθαρά ηθικά κριτήρια και η παραδοσιακή «ήπιας μορφής» (soft power) προσέγγιση δεν επαρκούν για να αντιμετωπίσουμε την «σκληρή» πραγματικότητα που μας περιβάλλει.

Η μετάβαση από μια θα έλεγα ιδεαλιστική προσέγγιση των ζητημάτων ασφαλείας, σε μια ρεαλιστική αντιμετώπιση, βασισμένη ωστόσο στο βασικό αξιακό σύστημα ιδεών της Ε.Ε. είναι πλέον αδήριτη ανάγκη.

Ένας «ρεαλισμός βασισμένος σε αρχές» εν τάχει, που θα αντιμετωπίζει την Ένωση ως ενιαία οντότητα, που θα είναι σε θέση να προσδιορίσει μια κατ' ελάχιστον κοινή αντίληψη για το τι

καθιστά κίνδυνο για την ασφάλειά της, ομογενοποιώντας τις επιμέρους ανάγκες κάθε χώρας, ή ομάδας χωρών, που την απαρτίζουν.

Δεν είναι δυνατόν οι αποδυναμωμένες οικονομικά χώρες του ευρωπαϊκού Νότου, που βρίσκονται κοντά στις πολεμικές συρράξεις της Μέσης Ανατολής, να αντιμετωπίζουν μόνες τους τις συνέπειες του προσφυγικού – μεταναστευτικού.

Δεν είναι δυνατόν οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, να ανησυχούν πάλι μόνες τους για την περισσότερο ή λιγότερο υπαρκτή επιθετικότητα της Ρωσίας.

Δεν είναι δυνατό, χώρες όπως η Γαλλία, το Βέλγιο, η Γερμανία, αλλά και η Ισπανία να αντιμετωπίζουν ζητήματα τρομοκρατίας, απολύτως κεντρικά για την εσωτερική τους ασφάλεια, έξω από ένα κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο, που περιορίζεται μονάχα σε δηλώσεις συμπαράστασης από την πλευρά των υπολοίπων.

Η Ε.Ε. δεν μπορεί και δεν πρέπει να καταστεί ο «μεγάλος ασθενής» του εαυτού της, κατά το παράδειγμα της Οθωμανικής και της Αυστρο-ουγγρικής αυτοκρατορίας των αρχών του 20^{ου} αιώνα.

Η πολυδιάσπαση και η εσωστρέφεια, πρέπει να σταματήσουν.

Γιατί οι απειλές για την Ευρώπη δεν τελειώνουν εδώ.

Νέα ζητήματα, απειλές νέου τύπου για τη διεθνή ασφάλεια έρχονται να προστεθούν στην ήδη βεβαρυμμένη παραδοσιακή διπλωματική ατζέντα της Ένωσης.

Παραδείγματος χάρη, το διαρκώς οξυνόμενο δημογραφικό πρόβλημα, που απειλεί ένα σήμα κατατεθέν του ευρωπαϊκού οικοδομήματος, δηλαδή τον πυλώνα του κοινωνικού κράτους, αλλά και την κοινωνική ασφάλιση.

Ακόμη, στο όχι πολύ μακρινό μέλλον, η ανθρώπινη ασφάλεια, δηλαδή το «ευ ζην» θα απειληθούν από την διαφαινόμενη κλιματική αλλαγή.

Η σταδιακή αύξηση της θερμοκρασίας σε συνδυασμό με την ξηρασία και τους διαρκώς μειούμενους υδάτινους πόρους ενδέχεται να φέρει συγκρούσεις μεταξύ ομάδων στην ίδια χώρα ή σε γειτονικές, όπως ήδη συμβαίνει σε χώρες της Αφρικής και της Νότιας Ασίας.

Ή όπως ήδη συμβαίνει εξαιτίας της τήξης των πάγων στον αρκτικό κύκλο και των διαφαινόμενων προβλημάτων που δημιουργούνται μεταξύ των παράκτιων χωρών, όπως η Ρωσία, οι ΗΠΑ, Ο Καναδάς και οι Σκανδιναβικές χώρες που έχουν αντικρουόμενες διεκδικήσεις στην περιοχή.

Η ενεργειακή ασφάλεια.

Στο μέλλον είναι βέβαιο πως θα απασχολήσει τις χώρες της Ε.Ε. καθώς το διεθνές εμπόριο ορυκτών καυσίμων δεν καθορίζεται με όρους ελεύθερου εμπορίου, ενώ την ίδια στιγμή

υπάρχει ανελαστικότητα στην ζήτηση, δεδομένου ότι η εξάπλωση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας ακόμη αργεί.

Νέες απειλές ασφάλειας όπως ο κυβερνοπόλεμος, αλλά και η ξεχασμένη απειλή της θαλάσσιας πειρατείας, που ωστόσο επανέρχεται περιπλέκουν έτι περαιτέρω το ήδη βεβαρυμμένο διεθνές περιβάλλον.

Μέσα σε μια παγκοσμιοποιημένη πραγματικότητα, με εξίσου παγκοσμιοποιημένες τις ασύμμετρες απειλές, η λύση – απάντηση δεν είναι η επιστροφή στην περιχαράκωση και στο μικρό, άρα πιο αδύναμο.

Αγαπητές φίλες και φίλοι.

Μέσα σε αυτήν την διεθνή κινητικότητα, το ερώτημα είναι τι ακριβώς κάνει η Ελλάδα.

Πρόκειται για μια χώρα που αντιμετωπίζει οξύτατα προβλήματα εξωτερικής ασφάλειας και άμυνας, με αποτέλεσμα ακόμη και στην δύσκολη οικονομικά εποχή της κρίσης να απαιτείται να έχει τον υψηλότερο αμυντικό προϋπολογισμό της Ε.Ε. (2,4%).

Η ενεργός και ουσιαστική συμμετοχή μας στο ΝΑΤΟ, ως μάλιστα ένας από τους εταίρους με τις υψηλότερες δαπάνες για την άμυνα, επιβάλλεται όσο ποτέ άλλοτε.

Οφείλουμε παράλληλα, να προβούμε στην ενίσχυση της ελληνικής άμυνας μέσω της Ευρώπης.

Η αξιοποίηση όλων των ευρωπαϊκών εργαλείων που διαθέτουμε, όπως παραδείγματος χάρη την ρύθμιση της συνθήκης για την προστασία των συνόρων, την ρήτρα αμοιβαίας συνδρομής κ.α., που θα έθεταν Ένωση ενώπιον των ευθυνών της.